

Bestyrelsens beretning 2012-2013

Indledning

Først en tak til alle, der er mødt frem til dette årsmøde og denne generalforsamling. Vi er i år lidt færre end de seneste to år: i alt 91 tilmeldte. Måske er det placeringen af årsmødet her i Jylland, hvor vi er for første gang? Vi fra bestyrelsen håber, vi under alle omstændigheder får en konstruktiv debat om foreningens arbejde.

Lidt om året på Camino de Santiago

Året på Camino de Santiago har været specielt. 2013 i Nordspanien lagde ud med et meget vådt forår. Så voldsomt regnede det, at man ikke mindedes noget lignende de sidste 10 år. Heldigvis viste Spanien sig senere fra sin positive side og har fra maj til nu været med godt vejr. Mest sol med enkelt regnvejrsdage - eller som man er vant til.

Havde dette våde forår så indvirkning på pilgrimstrømmen? Tilsyneladende ikke. Tallene for foråret holdt sig på niveau med de foregående år og sommeren og efteråret bragte et boom af pilgrimme med sig. Så mange at det direkte kunne ses på de enkelte strækninger. I oktober nåede man antallet af pilgrimme, der ankom i hele 2012 – men naturligvis knap så mange som i det hellige år 2010, hvor mere end 272.000 pilgrimme blev registreret på katedralens pilgrimskontor. Ser man tilbage på jubelåret 2004, så vil antallet af pilgrimme, der ankommer til Santiago i 2013 være større. I 2004 ankom ca. 160.000, og sidste år 183.000. Den frygt man havde, at toppen var nået, er gjort til skamme. Og hvilke nationer har så bidraget til denne forøgelse? Naturligvis er der flest spaniere, efterfulgt af italienere og tyskere. To i pilgrimssammenhæng nyere nationer falder i øjnene - nemlig USA og Sydkorea. Disse to nationer har virkelig formået at indtage Pilgrimsvejen de sidste par år.

Bestyrelsens arbejde

Bestyrelsen konstituerede sig efter sidste års generalforsamling på Kongskilde Friluftsgård ved Sorø således:

Henrik Friediger blev genvalgt direkte som formand på generalforsamlingen, fortsætter som ansvarshavende redaktør for Pilgrimmen

Vibeke Mørdrup, næstformand

Carina Glunz, kasserer

Niels Henrik Lieberkind, sekretær og kontakt til søsterforeningerne i nabolandene

Troels Beck, står for arbejdet med pilgrimsvejen gennem Danmark i samarbejde med Vibeke Mørdrup

Erik Staffelt, er webredaktør og medlem af redaktionen

Anette Foged Schultz

Suppleanter Hanne Olsen og Peter Glunz

Bestyrelsen har holdt 5 bestyrelsesmøder – inklusive ét her i aftes. Referaterne lægges ud på hjemmesiden, så alle kan holde sig a jour med bestyrelsens arbejde og meget gerne melde sig med ideer og tilbud om at gøre en indsats i foreningen.

Medlemmer og pilgrimspas

Vi har fået ny sekretariatsleder – Christina Lucas. (Præsentation i seneste nummer af Pilgrimmen).

Tak til Carina og Peter for mange års gode arbejde og specielt til Peter for at have videregivet sekretariatet i en overskuelig tilstand, der er let at arbejde videre med.

Vi har haft et tilgang af nye medlemmer fra 1483 til 1519 – en beskedent stigning, nærmest en stabilisering.

Sidste år blev der ekspederet 2.128 pilgrimspas – i år: 2030 – et beskedent fald på 100 stykker. Også her vel nærmest en stabilisering.

Hjemmesiden

Vi er ved at give hjemmesiden en ny struktur. Arbejdet begyndte for knap et år siden og den første nye struktur kunne præsenteres den 25. november sidste år.

Strukturen medfører, at hjemmesiden er let læst på smartphones og tablets. Hjemmesiden er suppleret med korte artikler med basale oplysninger og vejledninger, som især nye pilgrimme kan have gavn af.

Hjemmesiden har et forum for spørgsmål, udveksling af gode råd og erfaringer og en køb/salg/bytte-funktion.

Der er kommet en præsentation af bestyrelsens medlemmer.

Desuden er der sikkert også behov for en mere overskuelig litteraturside.

Bestyrelsen vil gerne opfordre medlemmerne til at benytte hjemmesiden og naturligvis også gruppen på Facebook.

Kom meget gerne med ideer til forbedringer af hjemmesiden.

Planlægningsværktøjet UR-Camino

Foreningen har understøttet en ungarsk gruppe af programmører som har udviklet hjemmesiden og det udmærkede ”planlægningsværktøj” UR-Camino. Desuden har nogle af foreningens medlemmer stået for oversættelsen af store dele af hjemmesiden til dansk, men der er noget oversættelsesarbejde fra engelsk til dansk tilbage, hvortil der søges frivillige! Webmasteren (Peter Glunz) vil gerne forklare interesserede hvordan dette foregår online. – man oversætter det først groft med Google Translate og korrigerer bagefter så det bliver forståeligt dansk.

Vi mangler tilbagemeldinger på dette værktøj. Er der nogle, der har brugt det og har erfaringer med det, vil vi meget gerne høre om det – og meget gerne i form af en artikel til Pilgrimmen.

Pilgrimmen

- er udkommet de sædvanlige to gange siden sidst – begge gange med 116 siders tekst og billeder. Der er stadig mulighed for at komme med i redaktionen – henvendelse til redaktøren.

Vandringer

Vi har i årets løb traditionen tro haft to én-dagsvandring på henholdsvis Sjælland og i Jylland. Desuden har vi igen i år stået for strækningen fra Nyborg til Odense i forbindelse med Fyns Pilgrimsvandring pinsevandring.

Desuden en 4-dages vandring på Bornholm og en vandring til Øm kloster her i slutningen af september.

Vi har stået for den danske del af en vandring fra Hamburg til Trondheim, der er en initiativ fra pilgrimspræsterne i hhv. Hamburg, Viborg og Trondheim. Man kan læse mere i seneste nummer af Pilgrimmen. Fra foreningen skal lyde en stor tak til Mogens Nielsen og Grethe Dyrbye, der har sikret at de deltagende pilgrimme kom godt op gennem Jylland og fik både noget at spise og en seng at sove i.

Foredrag rundt omkring i landet

Vi har afviklet en række informationsmøder i diverse Spejdersport-butikker rundt omkring i landet. Alle med stor tilslutning og beskrevet i seneste nummer af Pilgrimmen.

Hospitaleros

Vi har for øjeblikket to ’venskabsrefugier’, som vi formidler kontakt til, når medlemmer ønsker at ’give noget tilbage til Caminoen’ i form af dette arbejde. Det er Albergue Aitzenea i Triacastela og Siervas de Maria i Astorga.

Samarbejde med Nordfyns Folkehøjskole

Også i år har foreningen i samarbejde med Nordfyns Folkehøjskole haft et hold på 10, der først var fire dage på højskolen med et bredt spektrum af emner om Caminoen, hvorefter holdet vandrede fra Astorga til Santiago i oktober. Just hjemkommet for to uger siden. Den kommende bestyrelse må beslutte, om og hvordan samarbejdet kan fortsætte i 2014.

Vandring mod Santiago – 3. etape

En gruppe pilgrimme begyndte i 2011 på initiativ af pilgrimspræsten fra Viborg, Anette Foged Schultz, en vandring mod Santiago. Ideen er at tage turen i etaper, hvor man vandrer to uger om året. Med den hast vil man nå Santiago i løbet af ca. 10 år.

I år vandrede 16 pilgrimme fra Bremen til Dortmund. Det var en rigtig god tur, hvor alt klappede og alle deltagerne gennemførte uden de store problemer.

Gruppen er nu gået mere eller mindre i opløsning, men flere af deltagerne har givet til kende, at de ønsker at fortsætte i en anden form. Hovedproblemet har været at finde overnatninger til en større gruppe, så løsningen bliver nok, at gruppen splittes op i mindre enheder – det giver så mulighed for fleksibilitet og imødekommelse af deltagernes forskellige ønsker om vandretidspunkt, længde, niveau for overnatning med videre.

Vejprojekterne i Danmark

Vejprojektet arbejdes der fortsat med. Fra starten af var vi indstillet på at det ville blive et projekt som vil komme til at løbe over en del år.

I efteråret 2012 i forbindelse med møde med natur & fritidsafdelingen i Nyborg Kommune blev vi gjort opmærksom på, at vi skal have en tilladelse fra Vejdirektoratet for, at vi må opsætte vores skilt (piktogrammet med muslingeskal) på offentlig trafikvej. Vi kan ikke selv søge, det skal en vejmyndighed, dvs. en kommune. En ansøgning blev i december 2012 sendt til Vejdirektoratet. Trods flere rykkere har vi endnu ikke fået en tilladelse. Vi har fra anden side fået at vide at der godt kan gå lang tid før en tilladelse opnås – og vi ved at Vejdirektoratet er tilbageholdende med at give tilladelser til skiltning.

Vi valgte så i marts 2013, at ændre strategi. Vi fortsatte kontakten til de respektive kommuner, hvor ruterne går igennem, med henblik på at få afmærket de kommunale stier, skove osv.

I Jylland er der tre strækninger, dels Hærvejen fra Viborg til Grænsen (den sydlige rute), dels strækningen fra Frederikshavn til Viborg samt den nye strækning: Hirtshals til Viborg (de nordlige ruter). Kommunerne i Nordjylland har fået udviklingsprojektmidler fra EU og er meget aktive. Der har været lange drøftelser hvor vandreruten skulle placeres, enten igennem den vestlige del af Østhimmerland, dvs. via Testrup Kloster eller via Rebild Bakker og Mariager. Kommunerne er nu kommet overens om den vestlige rute.

Nordmændene – der er meget optaget af at vende pilgrimsstrømmen nordpå til deres eget pilgrimsål, Nidarosdomkirken i Trondheim - har ytret ønske om et ruteforløb fra Hirtshals ned til Viborg, og denne rute arbejdes der nu også med.

I starten lå projektledelsen for Hærvejsprojektet: Hærvejen –et moderne 'oplevelsesrum' med historiske rammer, på Viborg Turistbureau i et samarbejde med Syddansk Turisme. Nu er det i stedet Mariager Kommune, som er tovholder. For tiden arbejdes der med udkast til afmærkning, hvor vores muslingeskal foreslås placeret på nordsiden af pælene (i retning mod Santiago) mens piktogrammet for pilgrimsruten mod Trondheim i Norge, placeres på sydsiden af afmærkningspælene. Vi har deltaget i møder med projektmedarbejdere og givet vores støtte til det

videre arbejde. Det er et projekt, der i øjeblikket udvikler sig fra dag til dag og den sidste melding går ud på, at de nordlige ruter skal være afmærket til indvielse i påsken 2014.

Vi er i slutningen af august blevet kontaktet af kommunerne langs Hærvejen, der på et møde havde drøftet den fremtidige skiltning af Hærvejen. Der var her enighed om at arbejde på at få pilgrims-piktogrammerne på, så vi kommer til at hænge sammen med internationale ruter.

Hvis det mod forventning ikke lykkes at få vejene afmærket med muslingeskalsymbolet, er det vores plan i pilgrimsguide-folderne, at henvise til de allerede afmærkede ruter og anføre, at pilgrimsruten følger x-rute fra den by til den by. Men for dog at markere, at man er på pilgrimsruten, da at få tilladelser til at placere vores muslingeskal i en flot kasket-udgave på 'nøglestederne'. Det kan være ved overnatnings-steder, ved kirker, ved trafikknudepunkter m.v.

På Sjælland har sti-grupperne arbejdet hårdt og opnået et godt samarbejde med flere kommuner.

Helsingør Kommune har været meget imødekommende og allerede på fortovet ud for Helsingør Station placeres der en messing-muslingeskal i fortovet. Esrum Kloster – hvor ruten går forbi – vil gerne indrette et pilgrimsherberg, hvilket passer fint med vandreafstanden fra Helsingør på ca. 22 km.

Allerød Kommune var den første kommune, hvor vi fik skilte opsat, som omtalt i seneste nummer af Pilgrimmen. I Gribskov Kommune er der også 'grønt lys' til afmærkning. Hillerød arbejdes der fortsat med. I Furesø Kommune er afmærkning nu også foretaget. Og sådan arbejdes der ... kommune for kommune!

Vi har ændret plan for udarbejdelse af pilgrims-tekstfoldere. Vores oprindelige plan var at producere nogle hefter, 16 sider i handy format med rutekort og tekstbeskrivelser af seværdigheder, kirker og overnatningsmuligheder på den givne strækning. Men vi nu valgt i stedet for at producere et antal foldere, der hver dækker en dagsvandring. Dermed kan teksten være indenfor to stk. A4-sider, disse vil blive lagt ud på foreningens hjemmeside, så man selv kan hente den pågældende folder ned i kopi og folde til A6-formatet, dvs. lige til at have i en bukselomme.

Denne løsning er meget fleksibel, let at administrere, let at rette aktuelt indhold, og der arbejdes også på at folderen samtidig bliver lagt ud som enkelsider i PDF format, så de kan benyttes til iPhone, Ipad'en eller andre Smart-Devices.

Ensartede vandrekort har vi også arbejdet med. De nuværende kort, som ligger på foreningens hjemmeside, er meget forskellige. For også at have øje for copyright-kravene, tegner løsningen til at blive 'waymarkedtrails' – et verdenskort udarbejdet på basis af NASA data, og som er offentlig ejendom, dvs. vi kan frit kopiere og distribuere og endda indlægge en lille muslingeskal på kortet, som tegn på at det er en pilgrimsrute.

Når vores ruter er færdiglagt, kan vi via en GPS overføre eller indtegne ruten til det store verdenskort i lighed med allerede indtegnede ruter igennem Tyskland.

På foreningens hjemmeside ligger der allerede i dag kort og rutebeskrivelser. Men nogle steder bliver ruten måske ændret lidt, dels for at følge et ruteforløb som den pågældende kommune stiller krav om, dels for at blive mere anvendelige, fx så ruten kommer tæt på indkøbs- og

overnatningsmuligheder. Der har også været drøftet nogle alternative ruteforløb bl.a. langs Jyllands vestkyst, samt en kystrute fra Helsingør og sydover. Disse alternative ruteforløb undersøges senere.

Der er fortsat et stort arbejde foran os. Fx med at få 'grønt lys' til den fysiske afmærkning i alle kommuner på ruterne. Men ikke mindst er der brug for flere 'hænder' til at opsætte skilte, enten i form af "folieskilte" (på lysmaster) – metalskilte på træpæle – kakler eller kobbermuslingeskal på vigtige steder. Og senere til at vedligeholde disse. Velkommen i en af sti-arbejdsgrupperne.

Kontakt til vores nabo-foreninger

I forbindelse med arbejdet med afmærkningen af de danske pilgrimsveje har vi løbende kontakt til de andre nordiske pilgrimsforeninger.

Vi havde tilmeldt os den internationale konference for santiago-pilgrimme, der blev afholdt i september i Krakow i Polen. Så sent som dagen før konferencens start blev vores delegerede imidlertid syg og hospitalsindlagt, og det var med så kort varsel umuligt at finde en afløser. Desværre var vi derfor ikke repræsenteret.

Planer for og ideer til det kommende års aktiviteter

Arbejdet med afmærkning af de danske pilgrimsveje mod Santiago bliver givet et stort aktivitetsområde i det kommende år. Der skal dannes grupper, der er ansvarlige for de enkelte strækninger og alle er meget velkomne til at deltage.

Næste år gentager vi vandringen rundt om Ivösjön – denne gang den 23.-25. maj og i et samarbejde med Lyngby kirke.

Vi vil som sædvanlig arrangere to dagsvandring i foråret – en vest og en øst for Storebælt.

Vi regner med at gentage vores del af vandringen på Fyn i pinsen fra Nyborg til Odense.

Foredragsarrangementerne i samarbejde med Spejdersport satser vi på at gentage til foråret.

Endelig overvejer vi at samarbejde med Feriemessen i Bella Centret januar 2014 om et pilgrimsvandringstema. Vores problem er at vi på den ene side gerne vil fortælle om pilgrimsruterne, men på den anden side ikke ønsker at gøre pilgrimsvandring til en ren turistrejse.

Vi modtager meget gerne forslag til aktiviteter – og alle medlemmer er mere end velkomne til at foreslå og stå for aktiviteter – gerne forskellige steder i landet.

Hvem ejer Camino de Santiago?

Der har været en diskussion, om det nu også er rigtige pilgrimme, der dominerer på pilgrimsvejene. Ser man på statistikken fra katedralen i Santiago, er billedet det samme, som vi har set tidligere. Som bekendt bliver man spurgt på pilgrimskontoret, hvad ens motiv til at vandre Caminoen har været. Her svarer de fleste - ca. 55% - at motiverne har været en blanding af kulturelle og religiøse motiver, knap halvdelen - ca. 40% - svarer, at motivet har været rent religiøst og kun ca. 5% tilkendegiver, at de kun har vandret Caminoen af kulturelle – eller sportslige, sociale, økonomiske (billig ferie) - grunde.

Men er de 95% helt eller delvist religiøse nu alligevel rigtige pilgrimme? Det har været fremme i pressen – Kristeligt Dagblad, der har det fra Catholic News Agency – at der er kræfter i Spanien, der mener, at pilgrimsvejene skal være forbeholdt de ”rigtige pilgrimme”. Med det mener de ”gode katolikker”. En national konference i begyndelsen af august om kirkens kulturelle arv, opfordrer til sikring af Caminoen som en religiøs og åndelig pilgrimsrute.

Det hedder videre: ”Udelukkende at se Caminoen som en naturskøn vandring, der også historisk og kunstnerisk er i verdensklasse, vil med konferencens ord være “at berøve pilgrimsruten dens spirituelle og religiøse mening, som er det vigtigste ved Caminoen. En sådan turist-opfattelse vil simpelthen efterlade Caminoen uden noget autentisk indhold”.”

Og jeg refererer videre fra artiklen:

”Caminoens store skat handler nemlig om den oplevelse af *troen*, som møder pilgrimmen overalt på vejen – og især ved målet. Hele tanken bag og udlevelsen af det at være pilgrim er nemlig noget dybt spirituelt og religiøst, som kommer til pilgrimmen undervejs.”

“Når vi går, bliver det tydeligt for os, at vi en skønne dag vil se både vores egen pilgrimsfærds mål her i livet, samtidig med at vi bliver styrket i troen på Gud, kirken og det at være pilgrim.”

”Og det er i det lys, at man skal se Caminoen, se den som en pilgrimsskole, hvor arkitekturen og naturen taler om Guds tilstedeværelse samtidig med at næstekærligheden kommer den vandrende i møde ved den gæstfrihed, som der er langs hele ruten. Caminoen er en enestående rute at være troende og pilgrim på – og det skal den forblive at være.” (Citat slut)

Hvad betyder det så for os danske pilgrimme – og for en forening som vores, hvor vi kalder os selv ’pilgrimme’? Vi er jo en forening, der er noget andet end en almindelig vandreforening: Dansk Vandrerlav, Trim, Fodslaw osv. Vi har dét dér ekstra med, der hører sammen med det spirituelle og religiøse. Men vi er som bekendt ikke knyttet til bestemte trosforestillinger eller konfessioner. Vi er en åben forening, der trygt overlader det spirituelle og religiøse til det enkelte medlem. Vi har endda erklærede ateister med i foreningen og byder dem velkomne.

Men er der alligevel ikke ”dette mere”?

Det vil vi gerne spørge forsamlingen om: hvordan kan vi på samme tid være en forening af pilgrimme og overlade det til den enkelte, hvad der for hende eller ham ligger i dette at være pilgrim?

Den spanske kirke vil lægge al vægten på vandringen mod *målet*, dvs. apostlens Jakobs grav. En mere moderne og måske mindre religiøs tilgang er at lægge mindre vægt på målet og desto mere på *vejen i sig selv*. En meget brugt formulering er: *Vejen er målet*. Altså, at det er på selve vandringen pilgrimmens fokus ligger og i mindre grad at komme frem.

Vi véd, at der er nogle – også her i landet og blandt foreningens medlemmer -, der mener, at man, før man begiver sig ud på en pilgrimsvandring, skal være afklaret i sit gudsforhold eller i det mindste allerede ved første skridt have målet for øje. Ellers er man ikke en ’rigtig pilgrim’.

En anden holdning kunne være, at 'pilgrim' er noget, man bliver – eller ikke bliver – under sin vandring. En mulighed, der realiseret – eller ikke realiseres. Vores medlemsblad, 'Pilgrimmen', er altid åben for indlæg om dette tema. Ikke for en egentlig debat – det egner et halvårligt blad sig ikke til – men for mere udfoldede synspunkter. –Og måske kan vi tale med hinanden om det her i eftermiddag? Nu vi alligevel er samlet!

Afslutning

Med disse ord overlader jeg beretningen til generalforsamlingen.